

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobce

N. T. N., nar. X,
st. přísl. Vietnamské socialistické republiky,
bytem X,
zast. JUDr. Irenou Slavíkovou,
advokátkou se sídlem Wenzigova 5, Praha 2

proti
žalované

Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců,
se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2021, č. j. č. j. MV – 98633-5/SO-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 30. 7. 2021, č. j. č. j. MV – 98633-5/SO-2021, a rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 6. 5. 2021, č. j. OAM – 4458-21/PP-2020, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 16 342 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobou napadeným rozhodnutím bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“) č. j. OAM – 4458-21/PP-2020 ze dne 6. 5. 2021 o zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu na území podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), neboť není rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu ust. § 15a zákona.
2. Žalobce pobýval na území ČR od roku 1986, později na základě oprávnění k trvalému pobytu a to do 14. 8. 2018, kdy mu bylo toto oprávnění zrušeno z důvodu spáchání trestného činu. Syn žalobce A. H., občan ČR, se narodil X a věku 21 let dosáhl X. Žádost o přechodný pobyt podal žalobce dne 23. 3. 2020. Žalobce a jeho syn žijí ve společné domácnosti a žalobce o něj pečuje a vyživuje jej, jelikož studuje denním studiem na VŠE.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

3. Žalobce předně namítal, že správní orgán porušil své povinnosti zjistit stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu ust. § 3 ve spojení s ust. § 50 odst. 3 a 4 správního řádu a to vše v souladu s ust. § 2 správního řádu a nepřihlížel k tomu, jaký byl v daném případě předmět podané žádosti o povolení přechodného pobytu rodinného příslušníka EU dle ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona. Dále že správní orgán nerozhodl o této žádosti včas, nejpozději do 30 dnů ode dne zahájení řízení dle ust. § 71 odst. 3 správního řádu, ani do 60 dnů dle ust. § 169t odst. 6 písm. f) zákona, resp. do dne 18. 7. 2020 neučinil žádný úkon, kterým by řízení přerušil ani nereagoval na podání právní zástupkyně žalobce, které bylo svým obsahem návrhem na vydání opatření proti nečinnosti.
4. Žalobce dále odkázal na judikaturu Soudního dvora EU (rozsudky ze dne 16. 7. 2020 ve spojených věcech C-133/19, C-136/19, C-137/19, B.M.M., B.S., B.M. a B.M.O. proti Belgii), ze které vyplývá, že „čl. 4 odst. 1 pododstavec písm. c) směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 23. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny, musí být vykládán tak, že datem, které je třeba vzít v úvahu za účelem určení, zda je svobodný státní příslušník třetí země nebo svobodná osoba bez státní příslušnosti „nezletilým dítětem“ ve smyslu tohoto ustanovení, je datem podání žádosti o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny pro nezletilé děti, a nikoliv datum, kdy příslušné orgány tohoto členského státu rozhodnou o této žádosti, případně po podání žaloby směřující proti rozhodnutí, kterým se taková žádost zamítá“. Obdobně rozsudek ze dne 12. 4. 2018 ve věci C-550/16, A. S. proti Holandsku.
5. Žalovaný nepostupoval správně, nerespektoval důvod žádosti a včas a řádně nerozhodl na podkladě důkazů a skutkových zjištění, které měl již v květnu 2020 po pobytové kontrole shromážděny, a postupoval tak v rozporu se zákonem, jak z hlediska procesních ustanovení správního řádu i zákona, tak z hlediska hmotného práva a shora citovanou judikaturou SD EU.

6. Správní orgán místo toho výzvou ze dne 27. 8. 2020 uložil žalobci, aby doložil, že je rodinným příslušníkem občana EU, a to z jiných důvodů, než pro které byla žádost podána. Takovým postupem však nepřipustným způsobem přičítá k tíži žalobce to, že sám nerozhodl včas. Pro prokázání jiného důvodu však žalobci brání formulace ustanovení § 15a zákona, implementovaná do zákona na základě směrnice, která sice stanoví, že členské státy EU mají usnadňovat v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt všech rodinných příslušníků EU, a má být vykládána co nejširěji v jejich prospěch bez ohledu na jejich státní příslušnost, v tomto individuálním případě nastává ohledně žalobce právní vakuum, neboť soužití žalobce se synem se od jeho věku cca 5 let realizovalo pouze na území ČR, kdy žalobce pobývá na území již 30 let z obav z režimu ve Vietnamu, který perzekvoval jeho rodinu a bratra.
7. Žalobce ke svému vztahu k synovi dále uvedl, že s jeho matkou měl vztah, který trval velice krátce a předcházel vztahu s českým občanem J. H. Tento uznal otcovství, následně si však založil rodinu a přestal se se synem stýkat. Matka A. začala žít jako družka se žalobcem, který spolu s ní A. vychovával a živil. Matka syna před lety opustila, vůbec se s ním nestýká, žalobce se tak stal jeho jediným fungujícím rodičem. Po dosažení zletilosti se A. rozhodl podstoupit testy DNA, které vyloučily jako otce J. H. a určily žalobce. Následně sám podal návrh na popření a určení otcovství, o kterém bylo rozhodnuto rozsudkem OS Praha 4 ze dne 17. 10. 2019, č.j. 55 C 129/2019-59. Poté byl žalobce zapsán do rodného listu jeho syna.
8. Žalobce se domnívá, že je i nadále rodinným příslušníkem občana EU, pokud skutečná péče o jeho syna přetrvává po dosažení věku 21 let, jelikož se jedná o nezaopatřené dítě ve smyslu zákona o sociální podpoře, které se v denním studiu připravuje na budoucí povolání. Ostatně i ust. § 87f odst. 2 písm. a) zákona, v obdobném kontextu uvádí studium na vysoké škole jako důvod pro neukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka EU. Žalobce se tak ptá, proč tedy zákonodárce upřel obdobnou možnost občanovi EU/ČR, který je kvůli studiu odkázán na péči a výživu svého otce i po dosažení 21 let, což je v rozporu se shora citovanou zásadou vyjádřenou ve směrnici, čímž fakticky poškodil žalobce na jeho právech a rovněž tak občana ČR, který z důvodu studia nemůže svého otce živit, aby tak tento mohl být považován za rodinného příslušníka občana EU ve smyslu ust. § 15a odst. 1 písm. d) zákona.
9. Žalobce má za to, že mělo být použito analogie zákona, jelikož pokud platí, že předek je závislý na péči poskytované občanem EU, mělo by to platit i naopak. Navíc žalobce je skutečně závislý na péči svého syna, jelikož s ohledem na jeho vyšší věk, je odkázán na fyzickou pomoc v domácnosti a jsou na sebe psychicky vázáni, jelikož je to jeho jediný potomek a nejbližší příbuzný a jejich rodinné vazby jsou velmi silné a svým významem vysoce převyšují pouhou finanční závislost, kterou správní orgán pro uznání důvodu dle ust. § 15a odst. 1 písm. d) zákona požaduje.
10. Žalovaná se též řádně nezabývala tím, že zamítnutím žádosti o přechodný pobyt rodinného příslušníka EU bude nepřiměřeně zasaženo do rodinného a soukromého života žalobce a jeho syna ve smyslu ust. § 174a zákona. Žalovaný nezhodnotil ani míru integrace žalobce do české společnosti, se kterou se sžil a snaží se pro ni být přínosem, aniž by čerpal jakékoliv dávky a tak zatěžoval sociální systém. Výrazem toho je i skutečnost, že v době koronavirové krize a nedostatku roušek se snažil spoluobčanům pomoci tím, že daroval spolu se synem MČ Praha 11 2.500 roušek.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

11. Pokud je v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, že podvedl svého syna tím, že se nenechal zapsat do rodného listu při jeho narození, považuje žalobce tuto argumentaci za unfair, neboť žalobce nevěděl, že se z jeho krátké známosti narodil syn, když matka žila ve vztahu s J. H. a soužití s matkou nastalo až po několika letech po narození syna. Za otce označila v době narození svého tehdejšího partnera a ten otcovství uznal. O zjištění otcovství měl zájem po nabytí zletilosti A. sám. Poukaz na předchozí trestnou činnost je na místě, nutno ale přihlídnout k tomu, že po odsouzení vedl řádný život, veškerou škodu uhradil, odsouzení nebyla spojena s výkonem trestu odnětí svobody a jsou již zahlazena.
12. Žalovaná k žalobě uvedla, že žalobce namítal nedodržení lhůty pro vydání rozhodnutí již v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně a Komise se s jeho námitkami v odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádala. Správní orgán I. stupně byl povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Z toho důvodu vyžádal provedení pobytové kontroly, kterou Odbor cizinecké policie Krajského ředitelství policie hl. města Prahy provedl dne 13. 5. 2020. Správní orgán I. stupně tedy nebyl nečinný, ale učinil kroky ke zjištění skutkového stavu. Lze se důvodně domnívat, že s ohledem na epidemiologickou situaci došlo ze strany policie k určitému zdržení. Ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. je určeno k ochraně nezletilých (podle českého právního řádu), resp. osob, které nedosáhly věku 21 let, pokud je třeba zajistit odpovídající péči o ně. Tento požadavek byl v daném případě splněn, neboť žalobce byl oprávněn na území České republiky pobývat v souladu s ustanovením § 87y zákona č. 326/1999 Sb. po dobu řízení o své žádosti. Komise v odůvodnění napadeného rozhodnutí s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011-79, konstatovala, že správní orgán je při rozhodování o žádosti povinen rozhodovat na základě skutkového stavu existujícího v době vydání rozhodnutí. K námitce poukazující na judikaturu Evropského soudního dvora Komise poznamenala, že podle českého právního řádu se syn žalobce stal plnoletým před podáním žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu. Podle čl. 1 Úmluvy o právech dítěte se pro účely této úmluvy dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve. Je tedy zřejmé, že ani podle judikatury Evropského soudního dvora ani podle citované úmluvy nebyla práva žalobcova syna jako dospělé osoby porušena. Důvody, pro které správní orgán pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie neukončí, uvedené v § 87f zákona č. 326/1999 Sb., jsou určeny k zachování práv, která již byla cizinci v minulosti přiznána.
13. Pokud žalobce namítá, že je s ohledem na svůj věk závislý na péči syna, pak Komise poznamenává, že toto jeho tvrzení je v logickém rozporu s jeho tvrzením, že o syna, který není výdělečně činný, pečuje. Správní orgán I. stupně se v odůvodnění svého rozhodnutí zabýval i dalšími možnostmi posouzení žádosti žalobce a s řádným odůvodněním je vyloučil. Je třeba vzít v úvahu, že v případech rozhodování podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb. je vyžadována závislost z důvodu uspokojování základních potřeb. Ta ze strany žalobce prokázána nebyla.
14. Žalobce svou žalobu doplnil podáním ze dne 13. 12. 2022, ve kterém zdůraznil, že je rozhodnutí dle jeho názoru protiústavní, jelikož zasahuje do jeho práva na soukromý a rodinný život. Dále doplnil, že v ČR žije od roku 1986, kdy přijel a pracoval v podniku TONA-Pečky. Po sametové revoluci, které se aktivně účastnil, začal postupně podnikat. Do Vietnamu se nikdy nevrátil. O syna se fakticky stará od jeho tří let, kdy vypadl z balkonu a utrpěl četná zranění dolních končetin. Péče o syna si vyžádala hodně úsilí, času

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

a finančních prostředků, když jeho oficiální otec se vůbec nepodílel na péči. S jeho matkou pak žili všichni jako rodina. V roce 2012 byl vzat na 3 měsíce do vazby a poté jej matka jeho syna opustila. Od té doby žijí sami a již tři roky s ní nemají žádný kontakt, jelikož se před covidem vrátila do Vietnamu. Jeho návrat do Vietnamu by znamenal rozvrácení a zničení jeho rodiny. Kdyby se jeho syn dokázal o sebe postarat sám, tak by v případě vyhoštění šel před prezidentský palác na Hradě a upálil se tam na protest proti nespravedlnosti a krutosti výkonného orgánu. Syn však chodí do 4. ročníku VŠE a od 1. 9. 2023 nastupuje do prvního ročníku Právnické fakulty, toto studium by však musel opustit, protože nemá peníze na bydlení, na jídlo, na potřebné věci ke studiu. Takto je zcela protiústavně zasahováno do jeho práv. Za své aktivity v roce 1990, kdy psal do vietnamských novin v ČR, mu bylo vyhrožováno s tím, že po návratu do Vietnamu mu hrozí vězení. V ČR neobchodoval s drogami ani s padělkami, zapletl se špatnými lidmi, škodu zaplatil, není potencionální hrozbou, naopak aktivně se zapojuje do dění v ČR a snaží se přispět, jak může a být ku prospěchu sousedům.

15. Při jednání konaném dne 5. 4. 2023 účastníci setrvali na svých procesních stanoviscích. Žalobce doplnil do spisu své písemné vyjádření, ve kterém uvedl další skutečnosti popisující jeho těsný vztah se synem.

III.

Posouzení žaloby

16. Městský soud v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobcem vymezených námitek, vycházel přitom v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované.
17. Žaloba je důvodná.
18. Městský soud se předně zabýval **první žalobní námitkou**, kterou žalobce brojil proti závěru žalované, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU, jelikož v době rozhodování již jeho syn dosáhl věku 21 let. Soud musí s tímto závěrem žalované souhlasit a to s ohledem na níže citovanou judikaturu NSS.
19. Dle ust. § 15a odst. 1 zákona ve znění do 1. 8. 2021: *„Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho*
 - a) manžel,*
 - b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje,*
 - c) potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a*
 - d) potomek nebo předeek anebo potomek nebo předeek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.“*
20. Dle odst. 2: *„Za rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že*
 - a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud*
 - 1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,*
 - 2. je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo

3. se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, nebo

b) má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti; při posuzování trvalosti partnerského vztahu se zohlední zejména povaha, pevnost a intenzita vztahu.

21. Dle odst. 3: „*Ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.*“
22. Dle judikatury NSS má být totiž otázka věku ve vztahu k zákonu o pobytu cizinců posuzována ke dni rozhodování, viz např. rozsudek ze dne 1. 12. 2021, č.j. 6 Azs 398/2020 – 34, ve kterém se uvádí: „*Stran naplnění podmínky nezletilosti se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s právním posouzením městského soudu, že správní orgány jsou povinny rozhodovat podle skutkového stavu ke dni svého rozhodování, a proto není podmínka pro povolení k trvalému pobytu na základě žádosti dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců splněna v případě, kdy žadatel v době vydání rozhodnutí již není nezletilým dítětem.*“
23. Dále se explicitně k této otázce vyjádřil NSS ve svém rozsudku ze dne 9. 12. 2021, č.j. 9 Azs 182/2021 – 37: „*[11] Nejvyšší správní soud v tomto posouzení souhlasí s krajským soudem. Zákon o pobytu cizinců v § 15a odst. 1 písm. b) stanoví dva předpoklady - věk občana Evropské unie a skutečnou péči o něj. Tyto předpoklady musí být naplněny kumulativně. V souzeném případě přitom během řízení došlo k tomu, že syn žalobce dosáhl věku 21 let, a tedy přestal splňovat jednu z podmínek danou zákonem o pobytu cizinců.*“
24. Krajský soud v Plzni následně ve svém rozsudku ze dne 16. 1. 2019, č. j. 30A 33/2018-66 doplnil: „*Závěrem soud konstatuje, že žalobkyně nemohla předvídat, že důvodem neudělení pobytového oprávnění bude dovršení 21 let věku u jejího syna, a to ani v případě, že by brala v úvahu, že se svou žádostí nemusela být úspěšná hned v prvním stupni správního řízení. Správní orgán tedy byl povinen posoudit žádost žalobkyně dle skutkového a právního stavu, který zde byl v době, v níž byl povinen rozhodnout v předchozím řízení. K pozdějším změnám skutkového stavu by bylo možné přihlédnout pouze tehdy, pokud by daná okolnost byla sama o sobě důvodem pro odebrání pobytového oprávnění, o které žalobkyně usiluje.*“
25. Samotný fakt, že žalovaný, resp. správní orgán prvního stupně nerozhodl v zákonné lhůtě, totiž rovněž nezpůsobuje nezákonnost takového rozhodnutí (viz rozsudek NSS rozsudek ze dne 25. 8. 2006, č. j. 2 Afs 96/2004 – 80). Na druhou stranu této skutečnosti nelze odeprít určité důsledky, jak bude rozvedeno níže.
26. Co se týče judikatury Soudního dvora EU, na kterou odkázal žalobce ve své žalobě, soud má za to, že se na žalobcovu situaci nevztahuje předně proto, že se týká jiné směrnice a dále proto, že se týká nezletilých dětí, což nebyl případ syna žalobce.
27. Soud se následně zabýval **druhou žalobcovou námitkou**, kterou namítal nedostatečně zjištěný skutkový stav ohledně posouzení přiměřenost zásahu do jeho soukromého a rodinného života. Soud se s touto námitkou ztotožnil.
28. Správní orgán prvního stupně ve svém rozhodnutí uvedl, že „*se také zabýval možným negativním dopadem rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele, a to i přesto, že mu to v tomto případě zák. č. 326/1999 Sb. neukládá.*“ Dále doplnil, že směrnice v čl. 27 odst. 2 nařizuje zkoumat přiměřenost, ale pouze ve vztahu k osobám, které jsou rodinnými

příslušníky. K samotné situaci žalobce správní orgán uvedl pouze, že „*chápe rodinnou situaci žalobce, musí však rozhodovat v souladu s platnými právními předpisy a žadatel v současné době nesplňuje podmínky pro udělení přechodného pobytu*“.

29. Žalovaná k této otázce uvedla, že správní orgán I. stupně se zabýval rovněž přiměřeností a dále doplnila v podstatě pouze to, že současný stav je především výsledkem jednání žalobce (zápis pana J. H. do rodného listu A. a žalobcova trestná činnost), který si musel být vědom všech rizik spojených se svou činností. Dále uvedla, že „*povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie nelze vydat cizinci, který rodinným příslušníkem občana Evropské unie není, a to ani tehdy, pokud by bylo zřejmé, že zamítavé rozhodnutí bude mít pro cizince závažné důsledky*“.
30. Soud má předně za to, že ani správní orgán I. stupně, ani žalovaná se přiměřeností zásahu do rodinného a soukromého života žalobce nezabývaly, protože měly za to, že se touto otázkou zabývat nemusely. Soud s takovým závěrem nemůže souhlasit už i z důvodu, že závěr žalované hraničí se sekundárním trestáním žalobce za činy, za které již potrestán byl.
31. Soud se předně domnívá, že se správní orgány měly touto otázkou zabývat hlavně z toho důvodu, že jeho žádost zamítly právě proto, že v průběhu řízení syn žalobce dosáhl 21 let. Kdyby postupovaly v souladu se zákonem a vydaly rozhodnutí do 60 dnů, tak by musely žádosti vyhovět. Následně by sice, jak podotkla žalovaná ve svém rozhodnutí, mohly zahájit řízení o zrušení tohoto oprávnění ve smyslu ust. § 87f zákona, jeho odst. 1 věta druhá zákona však stanoví, že „*přechodný pobyt rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, ministerstvo dále ukončí, pokud přestal splňovat podmínky uvedené v § 15a nebo v § 87b odst. 1 nebo přestal na území pobývat společně s občanem Evropské unie, zejména pokud občan Evropské unie ukončil svůj pobyt na území nebo mu byl přechodný pobyt na území zrušen, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života rodinného příslušníka občana Evropské unie*.“ Citované ustanovení tedy explicitně požaduje zkoumat přiměřenost dopadů do soukromého a rodinného života rodinného příslušníka občana Evropské unie.
32. Dále, jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, platí, že přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele je třeba vzít do úvahy i v případech, kdy to zákon o pobytu cizinců nepředpokládá, a to na základě přímé aplikace čl. 8 Úmluvy. Jak ale Nejvyšší správní soud dále specifikoval v rozsudku ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39, tak čl. 8 Úmluvy se v naznačených případech bude aplikovat pouze za určitých podmínek. Konkrétně uvedl (bod 19 rozsudku): „*NSS si je vědom toho, že článek 8 Úmluvy je samozřejmě přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. Avšak k jeho potenciální aktivaci musí cizinec v řízení, jako je to nyní, vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života. Teprve pak se správní orgán s touto námitkou musí vypořádat (srov. nedávno též rozsudek ze dne 23. 12. 2019, č. j. 10 Azs 262/2019-31, bod 15). V tomto případě je navíc třeba konstatovat, že čl. 8 Úmluvy může být použit jen za předpokladu, že konkrétně vyargumentovaná nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života cizince není na první pohled nemyslitelná, tzn. že cizincem tvrzená nepřiměřenost dopadů rozhodnutí není jen zdánlivá či zjevně nespadá pod ochranu čl. 8 Úmluvy. Proto ministerstvo ani žalovaná nemusejí nutně vypořádat všechny výtky nepřiměřenosti, rozhodně ne ty, které ani při vší představitosti nemohou aktivovat ochranu dle čl. 8 Úmluvy*.“

33. Aplikace tohoto závěru je nicméně zásadně omezena v případech, kdy cizinec vůbec nesplňuje základní podmínky pro přiznání určitého typu pobytového oprávnění (které definují jeho podstatu a účel). V takových případech standardně není možné takový nedostatek zhojit pouze poukazem na nepřiměřenost takového rozhodnutí z hlediska dopadů do rodinného a soukromého života cizince. Takovou situaci je případně na místě řešit žádostí o jiný typ pobytového oprávnění. K tomu pro srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2020, č. j. 5 Azs 373/2019-44; v něm uvedený soud uvedl (bod 21): „*V daném případě stěžovateli nebylo prodlouženo pobytové oprávnění z důvodu existence jiné závažné překážky pobytu stěžovatele na území České republiky [§ 37 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců], přičemž onou závažnou překážkou bylo, že stěžovatel neplnil povolený účel pobytu (nevykonával funkci jednatele společnosti). Prodloužení pobytového oprávnění bez dalšího, pouze z důvodů soukromého a rodinného života, by vedlo ke zcela k absurdnímu důsledku; zákonné podmínky pro prodloužení pobytového oprávnění by byly zcela liché, resp. k prodloužení pobytového oprávnění by postačovalo toliko zohlednění soukromého a rodinného života; takový postup zákon zcela jistě neumožňuje a ani nezamýšlí.*“
34. Na druhou stranu je třeba zohlednit, že nesplnění základních podmínek vztahujících se ke konkrétnímu typu pobytového oprávnění může – zejména v případě některých jejích typů – zahrnovat relativně odlišné situace, ke kterým je třeba přistupovat diferencovaně. Tak právě v případě přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU, pro který je základní podmínkou to, že žadatel je rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a zákona, si lze na jedné straně představit situaci, kdy žadatelem bude někdo, koho nepojí žádná příbuzenská vazba nebo vazba velice vzdálená k občanu EU; v takovém případě se uplatní výše uvedené závěry, zkoumání přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života by v takovém případě bylo bez dalšího bezpředmětné. Na druhé straně si lze představit žadatele, kterého pojí určitá příbuzenská vazba k občanu EU, nicméně nenaplnuje jiné podmínky dle § 15a zákona o pobytu cizinců. Právě v takovém případě bude dán – byť omezený – prostor pro to zabývat se přiměřeností zásahu do rodinného a soukromého života. Při posuzování této přiměřenosti by tedy správní orgán měl vzít mimo jiné do úvahy intenzitu příbuzenského vztahu; vedle toho by ale na druhé straně měl také zhodnotit, jestli nemá žadatel reálnou možnost dosáhnout na jiné pobytové oprávnění, které by plně (lépe) odpovídalo jeho situaci.
35. Uvedené závěry jsou přitom podle názoru městského soudu plně kompatibilní se závěry učiněnými Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 20. 8. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018-30. V něm se uvedený soud postavil za tezi, že v případech, kdy žadatel o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU není rodinným příslušníkem ve smyslu § 15a zákona, tak je stále třeba zkoumat přiměřenost případného zamítavého rozhodnutí z hlediska dopadů do rodinného a soukromého života žadatele. V uvedeném případě se nicméně rovněž jednalo o osoby, mezi nimiž příbuzenský vztah byl (jednalo se o babičku od dané rodiny).
36. Soud má za to, že takový výklad víc odpovídá preambuli směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice“, jejíž implementaci ust. § 15a zákona představuje a ve které je zdůrazňováno právo na rodinný život jakožto projev svobody a důstojnosti, viz bod 5 preambule, který stanoví: „*Má-li být právo všech občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států vykonáváno v objektivně*

existujících podmínkách svobody a důstojnosti, je třeba je zaručit také jejich rodinným příslušníkům bez ohledu na jejich státní příslušnost.“

37. A bod dále 6 stanoví: „K zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu, a aniž je dotčen zákaz diskriminace z důvodů státní příslušnosti, by měl hostitelský členský stát postavení osob, které podle této směrnice nejsou zahrnuty v definici rodinného příslušníka, a které tedy nemají automatické právo na vstup a pobyt v hostitelském členském státě, přezkoumávat v souladu s vlastními vnitrostátními předpisy z hlediska otázky, zda by těmto osobám měl být umožněn vstup a pobyt s ohledem na jejich vztah k občanu Unie nebo na jakékoli další okolnosti, například jejich finanční nebo fyzickou závislost na občanu Unie.“
38. Výklad zvolený žalovanou, která žalobce neuznala jako rodinného příslušníka občana EU pouze z důvodu, že s ním nevedl společnou domácnost před vstupem na území ČR, a ze stejného důvodu se odmítla zabývat přiměřeností zásahu takového rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života, ve svém důsledku upřednostňuje spolužití spřízněných osob, např. osob sešvagřených, které vedou společnou domácnost více z důvodů ekonomických a méně z důvodů citových. Soud má za to, že se při tomto výkladu lze opřít o znění směrnice, která zdůrazňuje, jak bylo uvedeno, dlouhodobost a hloubku vztahu rodinného příslušníka občana EU s tímto občanem.
39. Příklad žalobce a jeho syna je zcela atypický, jelikož jejich vztah probíhal po celou dobu na území ČR, což jej však nečiní nijak méně hodnotným, proto by žalobce jako rodinného příslušníka občana EU neměl diskvalifikovat pouze fakt, že vedli společnou domácnost pouze na území ČR a nikdy ve Vietnamu, viz recentní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2023, čj. 3 Azs 271/2022-26. Soud má za to, že výklad žalované není eurokonformní a je vůči žalobci skutečně diskriminační oproti jiným rodinným příslušníkům, jejichž vazby nedosahují takové intenzity, a přesto za rodinné příslušníky občana EU ve smyslu ust. § 15a považováni jsou.
40. Soud má tedy za to, že i z tohoto důvodu bylo namístě zkoumat dopad rozhodnutí do života jak žalobce, tak jeho syna, a pokud měla žalovaná za to, že tento dopad je závažný, měla i z tohoto důvodu přechodný pobyt žalobci udělit.
41. Soud má proto za to, že správní orgán I. stupně i žalovaná se tak měly zabývat otázkou, od kdy spolu vedou společnou domácnost a v čem spočívá jejich vzájemná péče. Soud rovněž nemůže souhlasit se žalovanou, že *pokud žalobce namítá, že je s ohledem na svůj věk závislý na péči syna, pak Komise poznamenává, že toto jeho tvrzení je v logickém rozporu s jeho tvrzením, že o syna, který není výdělečně činný, pečuje*. Péče může mít zcela jistě různou podobu a i žalovaná musí uznat, že i rodič může o potomka pečovat po finanční stránce a potomek může o svého rodiče pečovat po stránce fyzické, např. rodič na vozíku hradí ze svých příjmů náklady společné domácnosti a jeho dítě o něj pečuje při jeho každodenních úkonech. Správní orgány se proto měly rovněž zabývat intenzitou péče poskytované ze strany syna žalobce ve vztahu k uspokojování jejich vzájemných potřeb, mezi které zcela jistě patří i potřeby citové a sociální. Pokud měly správní orgány v tomto ohledu pochybnost, bylo namístě žalobce i jeho syna vyslechnout.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

42. Městský soud tedy shrnuje, že z důvodu, že shledal důvodnou druhou žalobní námitku, rozhodl napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. pro nezákonnost zrušit a věc

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

vrátit žalované k dalšímu řízení. Vzhledem k tomu, že stejnými vadami jako napadené rozhodnutí trpělo již prvostupňové rozhodnutí, rozhodl městský soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušit i je. V dalším řízení by měla žalovaná, resp. Ministerstvo vnitra, vázano v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. právním názorem vysloveným městským soudem v tomto rozsudku, o žalobcově žádosti ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců opětovně rozhodnout a hlavně zákonně posoudit přiměřenost dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Vycházet přitom bude ze závěrů městského soudu o tom, že v případě, že žadatel nesplňuje pojem „příbuzný občana EU“ zakotvený v tomto ustanovení zákona výlučně z důvodu neexistence formálních podmínek těchto rodinných vazeb (vedení společné domácnosti „před vstupem na území“), je třeba zkoumat, zda takové vazby neexistují fakticky (k tomu viz podrobněji výše). Pokud, jak sama žalovaná uznává dlouhodobé vedení společné domácnosti i jejich blízký rodinný vztah a hlavně závažnost dopadů zamítavého rozhodnutí do života žalobce a jeho syna, které tuto fakticitu prokazují, přechodné povolení žalobci udělí, popřípadě v tomto ohledu doplní dokazování např. výsledkem žalobce a jeho syna, jak žalobce v rámci řízení navrhoval.

43. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Jelikož měl žalobce ve věci plný úspěch, náleží mu náhrada nákladů řízení. Tyto náklady představují náklady na soudní poplatek ve výši 3 000 Kč za žalobu a 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě; dále pak odměna a náhrada hotových výdajů advokáta. Podle § 35 odst. 2 s. ř. s. se pro určení výše odměny užije vyhláška č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Odměna náleží celkem za tři úkony právní služby, a sice za převzetí a přípravu zastoupení, za podání žaloby a za účast na jednání (3 x 3 100 Kč dle § 7 advokátního tarifu). Městský soud žalobci nepřiznal náhradu nákladů za repliku ze dne 4. 3. 2021, protože v ní žalobce de facto pouze opakoval argumenty obsažené již v žalobě. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 900 Kč (3 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je zástupce žalobce plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů řízení o částku 2 142 Kč odpovídající DPH ve výši 21 % z částky 10 200 Kč. Celkem tedy činí náhrada nákladů řízení částku 12 342 Kč a dále 4 000 Kč jako úhrada za zaplacený soudní poplatek.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 5. dubna 2023

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.